

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра історії України і методики викладання історії

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ШКІЛЬНІ ОЛІМПІАДИ З ІСТОРІЇ І ПРАВОЗНАВСТВА. МАН**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Середня освіта (Історія)»
Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Предметна спеціальність 014.03 Середня освіта (Історія)
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні
кафедри історії України і
методики викладання історії
протокол № 1 від 29 серпня
2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Шкільні олімпіади з історії і правознавства. МАН
Викладач (-і)	к.і.н., доцент Паска Богдан Валерійович
Контактний телефон викладача	0967192008 0500807580 (Viber)
Е-mail викладача	bohdan.paska@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	<u>3</u> кредити ЄКТС, <u>90</u> год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четвер, 15.00–17.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Курс розроблено таким чином, аби надати учасникам навчального процесу – майбутнім бакалаврам за предметною спеціальністю «Середня освіта (Історія)» – необхідні знання для формування у них системного погляду ключові форми й методи роботи з обдарованими дітьми, підготовки учнів до участі у шкільних олімпіадах з історії і правознавства, а також конкурсах-захистах МАН. На цій основі сформувані у майбутніх бакалаврів здатність здійснювати планування та організацію сучасних інноваційних технологій навчання на основі особистісно-орієнтованого та компетентнісного підходів, розвинути у них патріотичні, державницькі та морально-етичні переконання. Крім того, курс спрямований на отримання студентами теоретичних знань та практичних умінь із методики викладання історії в закладах загальної середньої освіти, які дадуть їм змогу адекватно і ефективно використовувати одержані навички у майбутній професійній діяльності. Навчальна дисципліна «Шкільні олімпіади з історії і правознавства. МАН» є дисципліною вільного вибору студента з предметної спеціальності «Середня освіта (історія)», яка викладається у 8-му семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Особлива увага при вивченні курсу приділяється формуванню аналітичних навичок, вмінню доцільно використовувати отримані знання для вирішення теоретичних та прикладних проблем.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	

Мета нормативної навчальної дисципліни «Шкільні олімпіади з історії і правознавства. МАН» – формування у майбутніх бакалаврів за предметною спеціальністю «Середня освіта (Історія)» знань, вмінь і навичок, пов’язаних із роботою з обдарованими дітьми, підготовкою учнів до участі у шкільних олімпіадах та конкурсах-захистах МАН. На цій основі сформулювати в майбутніх учителів історії здатність здійснювати планування та організацію сучасних інноваційних технологій навчання на основі особистісно-орієнтованого та компетентнісного підходів. Крім того, курс спрямований на отримання студентами теоретичних знань та практичних умінь, які дадуть їм змогу адекватно і ефективно використовувати одержані навички у майбутній професійній діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12 / заочна 4
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18 / 6
самостійна робота	60 / 80

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Предметна спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
II	014.03 Середня освіта (Історія)	IV	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.
------	----------------

	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Шкільна олімпіада з історії. Організація шкільних олімпіад.	4 / 2	2 / 0	6 / 8
Тема 2. Типи олімпіадних завдань та вимоги до учнівських відповідей.	2 / 2	2 / 2	6 / 6
Тема 3. Підготовка учнів до участі в олімпіаді.	2 / 0	4 / 2	10 / 12
Тема 4. Мала академія наук (МАН). Організація конкурсів-захистів.	2 / 0	2 / 2	6 / 8
Тема 5. Вимоги до учнівської наукової роботи	2 / 0	2 / 0	6 / 10
Тема 6. Підготовка учнів до участі в МАН.		2 / 0	10 / 12
Тема 7. Історичні турніри й вікторини.		2 / 0	10 / 12
Тема 8. Особливості шкільних олімпіад і МАН із правознавства.		2 / 0	6 / 8
ЗАГ.:	12 / 4	18 / 6	60 / 80

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за іспит	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік
90-100	відмінно	5	A	зараховано
80-89	добре	4	B	
70-79			C	
60-69	задовільно	3	D	
50-59			E	
26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)			
1-25	незадовільно			

Структура розподілу балів у ході аудиторно-самостійної роботи студентів:

40 балів – усні відповіді на семінарських заняттях. Підсумковий бал за семінарські заняття визначається на основі вирахування середнього арифметичного зі всіх усних оцінок;

20 балів – письмові (тестові) контрольні роботи. Передбачено 2 контрольні роботи – по темах лекційних і семінарських занять.

25 балів – самостійна робота студентів (підготовка блоку олімпіадних завдань та постера МАН).

15 балів – відвідування аудиторних занять.

Вимоги до письмових робіт	Підсумкова тестова контрольна робота по лекційному матеріалі проводиться після останньої лекції, складається із 10 запитань; правильна відповідь на кожне запитання оцінюється в 10 б. Максимальний бал – 100 б. Вага оцінки у загальному рейтингу студента – 10 б. Письмова контрольна робота по семінарських заняттях проводиться на останньому семінарі. Передбачено 2 розгорнуті запитання, час виконання – 30 хвилин. Максимальний бал – 100 б. (по 50 балів на кожне запитання). Вага оцінки у загальному рейтингу студента – 10 б. Структура оцінювання відповіді на розгорнуте запитання: 10 б. – відповідь складається із 1–2 речень, містить узагальнюючу інформацію або одиничні конкретні факти. 20 б. – відповідь не структурована, вступ і висновок відсутні; студент демонструє знання окремих фактів або допускає значні помилки; не володіє ключовими поняттями навчального предмету; узагальнення відсутні. 30 б. – відповідь структурована в рамках основної частини, не містить яскраво вираженого вступу чи висновку; студент розкриває суть питання із значними пробілами та розривами; демонструє знання найбільш важливих термінів, понять, допускає значні помилки; на задовільному рівні володіє матеріалом; у відповіді практично відсутні узагальнення або вони дуже фрагментарні. 40 б. – відповідь структурована, містить або вступ або висновок; студент розкриває суть питання із певними пробілами та розривами; демонструє знання значної кількості термінів і понять, проте допускає окремі помилки; володіє матеріалом із запропонованих проблем навчального предмету; робить фрагментарні узагальнення, усвідомлює роль і значення конкретних подій. 50 б. – відповідь детально структурована, містить вступ, основну частину та висновок; студент повноцінно розкриває відповідний матеріал в рамках конкретного питання; демонструє знання значної кількості конкретних термінів, понять, особливостей навчального предмету; водночас робить узагальнення та висновки з питання, розуміє ширший контекст предмету, демонструє володіння науковою літературою з теми. Самостійна робота студентів включає два індивідуальні завдання:
----------------------------------	---

	1) Підготовка блоку олімпіадних завдань включає самостійне створення студентом трьох завдань різного типу (описове завдання, робота із ілюстраціями/або документами, робота з картами) та подача відповідей на них. Кожне завдання та відповідь до нього оцінюється у 33 б.; у підсумку – 100 б. Вага оцінки у загальному рейтингу студента – 15 б. 2) Створення візуалізованого постеру на задану тему (тема бакалаврської роботи студента) виконується та оцінюється відповідно до вимог МАН; максимальна оцінка – 100 б. Вага оцінки у загальному рейтингу студента – 10 б.
Семінарські заняття	Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативна теза чи спростування поданої, а не фактична підтримка тези виступаючого, змістовне рецензування та коментар чи доповнення, що дійсно сприятиме розгляду проблеми. Виступи на семінарських заняттях оцінюються за 5-бальною шкалою. Під час виставлення оцінок у електронному журналі враховується наступне співвідношення 5-бальної і 100-бальної систем оцінювання: 5+ – 100 б. 5 – 93 б. 5- – 87 б. 4+ – 80 б. 4 – 73 б. 4- – 67 б. 3+ – 60 б. 3 – 53 б. 3- – 47 б. 2+ – 40 б. 2 – 33 б. 2- – 27 б. 1+ – 20 б. 1 – 13 б. 1- – 7 б. Відмова від виступу – 1 б. Активна усестороння участь на занятті може оцінюватися у 0,25 або 0,5 б., які додаються до підсумкової оцінки наприкінці семестру. Максимальна кількість балів, яка може бути додана в такий спосіб – 4 б.

Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до підсумкового контролю за умови відпрацювання усіх пропущених занять і негативних оцінок; виконання усіх передбачених форм роботи. Для отримання підсумкової оцінки протягом семестру студент зобов'язаний отримати як мінімум 50 б.
Підсумковий контроль	Здійснюється у формі підсумкової контрольної роботи.

7. Політика навчальної дисципліни

Політика курсу полягає у послідовності набуття знань, умінь і навичок у ході лекцій, семінарських занять і самостійної роботи. Відвідування лекцій і семінарських занять для студентів є обов'язковим.

Академічна доброчесність:

У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентів (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи.

Відвідування занять:

Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнень на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на лекції чи семінарського заняття, отримання негативної оцінки на семінарських заняттях або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – четвер, 15.00 год. – 17.00 год.

Неформальна освіта:

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується документом:

<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>

8. Рекомендована література

Основна література

1. Гребенчук Т. Готуємося до історичної олімпіади: методичні та інформаційні аспекти: Навчально-методичний посібник. Біла Церква: КОІПОПК, 2015. 80 с.
2. Олімпіади з правознавства / Авт.-упор. І. Котюк, І. Рибак, Т. Філіпенко. Х.: Основа, 2006. 384 с.
3. Олімпіадні завдання з історії / упоряд.: Т. В. Галицька-Дідух, В. В. Островський, Б. В. Паска. К. : Ред. газет гуманіт. циклу, 2014. 128 с.
4. Ольхіна Н., Діденко Н., Непран Л., Черкаська Л. Історичні олімпіади. Рекомендації. Завдання. Відповіді. 8–11 класи. Х.: Основа, 2005. 336 с.

Додаткова література

1. Баханов К. Всеукраїнські олімпіади юних істориків: сторінки історії, завдання, підсумки. Навчально-методичний посібник. Запоріжжя: Просвіта, 2004. – 216 с.

2. Баханов К., Гінетова Т., Салата О., Самойленко О. Всеукраїнський турнір юних істориків. Історична ретроспектива. К., 2013. 104 с.
3. Бойко О. Історія України. К.: Академія, 2002. 656 с.
4. Довідник з історії України (А – Я): Посібн. Для серед. загальноосв. навч. закладів / За заг. Ред. І. Підкови, Р. Шуста. К.: Генеза, 2001. 1136 с.
5. Організація та проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад і турнірів. Методичні рекомендації / Кремінський Б. Г, К., 2001.
6. Путівник юного історика: постаті, події, поняття / уклад. Л. Котенко. Житомир: Волинь, 2002. 512 с.
7. Світова історія: XX століття. Енциклопедичний словник / За заг. ред. І. Підкови та Р. Шуста. Львів: Літопис, 2008. 976 с.

*Викладач (Паска Богдан Валерійович,
доцент кафедри історії України
і методики викладання історії)*